

Bashly M. I., postgraduate student Chair of World History, Izmil State University for Humanities (Ukraine, Izmail), rita_bashly@mail.ru

Place Bessarabian representatives of the nobility in the history of the 1-th Chisinau gymnasium (second half of XIX – beginning of XX century)

Despite the fact that the history of Bessarabia isn't among the unstudied problems of modern historical science, till today remained some more the interesting questions connected with various aspects of activity of representatives of nobility of edge in the educational environment. Exactly definition of a place and a role the Bessarabian nobility in the history of creation and development 1th Kishinev masculine gymnasium this publication is devoted.

One of the most difficult issues which it was necessary to solve the imperial government after affiliation of Bessarabia in 1812 to the Russian Empire, there was a need essential increase of level of education of local population and especially its aristocratic part. In the region at the beginning of XIX century practically there were no secondary schools, and most noblemen got education home or studied abroad. Creation of middle educational establishments in the province, bringing in local noblemen to this process, popularization and support of eleemosynary actions is in education, setting of the honoured trustees from a number bessarabian aristocrats – here far not complete list of directions of this activity. One of the first middle educational establishments in the region, became 1th Kishinev masculine gymnasium, that was open in 1833. During many subsequent years a gymnasium executed the functions of elite educational establishment, where got secondary education most representatives of local nobiliary estate. Many noblemen – graduating students of this gymnasium later became well-known statesmen, military, scientific figures that devoted the life to service to Motherland.

Keywords: Bessarabia, education, gymnasium, noblemen, trustees.

Башилы М. И., аспирантка кафедры всемирной истории, Измаильский государственный гуманитарный университет (Украина, Измаил), rita_bashly@mail.ru

Место представителей бессарабского дворянства в истории 1-й Кишиневской мужской гимназии (вторая половина XIX – начало XX в.)

Не смотря на то, что история Бессарабии не относится к числу малоисследованных проблем современной исторической науки, до сего дня остались еще ряд интересных вопросов, связанных с различными аспектами деятельности представителей дворянского сословия края в образовательной среде. Именно определению места и роли бессарабского дворянства в истории создания и развития 1-й Кишиневской мужской гимназии и посвящена данная публикация.

Одним из наиболее сложных вопросов, который пришлось решать царскому правительству после присоединения Бессарабии в 1812 г. к Российской империи, была необходимость существенного повышения уровня образованности местного населения, и особенно его аристократической части. В регионе в начале XIX ст. практически отсутствовали средние учебные заведения, а большинство дворян получали домашнее образование, или учились за границей. Создание средних образовательных заведений в крае, привлечение местных дворян к этому процессу, популяризация и поддержка благотворительных акций в образовании, назначение почетных попечителей из числа бессарабских аристократов – вот далеко не полный перечень направлений данной деятельности. Одним из первых средних учебных заведений в крае стала 1-я Кишиневская мужская гимназия, которая была открыта в 1833 г. На протяжении многих последующих лет гимназия выполняла функции элитного учебного заведения, в котором получали среднее образование большинство представителей дворянского сословия региона. Много дворян – выпускников этой гимназии позднее стали известными государственными, военными, научными деятелями, которые посвятили свою жизнь служению Родине.

Ключевые слова: Бессарабия, образование, гимназия, дворяне, попечители.

* * *

УДК 94(430.1):329.78

Гусева Н. Ю., кандидат исторических наук, доцент кафедры филологических та социальных наук, Київський національний торговельно-економічний університет (Україна, Київ), ng_deutsch@mail.ru

СТУДЕНТСЬКИЙ ПРОТЕСТНИЙ РУХ У ФРН В 1960-Х РР.: СОЦІАЛЬНИЙ РУХ ЧИ “КОНФЛІКТ ПОКОЛІНЬ”?

Висвітлено основні причини виникнення “конфлікту поколінь” як одного з чинників розгортання студентського протестного руху у ФРН в 1960-х рр.; з'ясовано його особливості та характерні риси прояву серед молоді і студентства; розкрито наслідки та вплив “конфлікту поколінь” на суспільно-політичну ситуацію ФРН в цілому.

Ключові слова: Федеративна Республіка Німеччина (ФРН), Західний Берлін, студентський протестний рух, “конфлікт поколінь”, “сексуальна революція”, “суспільство споживання”, “суспільство добробуту”, націонал-соціалістичне минуле.

Проблема конфліктів у стосунках “батьків” і “дітей” може розглядатися як взаємодія зустрічних потоків інформації і діяльності, як особливості передання культурних цінностей від покоління до покоління. Але через різницю у життєвому і культурно-історичному досвіді, проблема “конфлікту поколінь” існуватиме завжди, зміст, гострота суперечностей якої набуває особливого, конкретно-історичного характеру.

Конфліктність у стосунках поколінь найчастіше наростає в революційні епохи руйнування традиційних зв'язків між генераціями батьків і дітей. Способи подолання конфлікту пов'язані зі соціально-класовою неоднорідністю суспільства, з ідейно-духовною роз'єднаністю. Тривалість і особливості “конфлікту поколінь” залежать від значущості змін, від швидкості історичного оновлення [5, с. 162].

Увага до проблеми “конфлікту поколінь” стала особливо актуальною у всьому світі, у зв'язку з піднесенням молодіжного і студентського руху в 1960-х рр. Існує декілька тлумачень цього феномена: бунт, молодіжна революція, контркультурна акція і навіть “політичний карнавал”. Згідно з інформацією експертів ООН, в це десятиліття революційні виступи молоді відбулися більше як у 50-ти країнах світу [5, с. 165].

Однією з таких країн, де “конфлікт поколінь” став важливим чинником розгортання студентського протестного руху в 1960-х рр., стала Федеративна Республіка Німеччина, де з боку старшого покоління цей конфлікт характеризувався існуванням широкого політичного досвіду, а з боку молодого – повною відсутністю політичного усвідомлення.

Проблема “конфлікту поколінь” знайшла своє адекватне відображення у німецькій історіографії, а також деякі його аспекти – в працях вітчизняних дослідників, але через призму тогочасного кута зору, певної ідеологізації, що становлять бар'єр у сучасному дослідженні.

Окремі аспекти проблеми “конфлікту поколінь” дослідив в своїх працях радянський науковець П. Решетов [3; 4], який здійснив спробу аналізу причин та вказав всі “за” і “проти” цього конфлікту та його вплив на молодь, зокрема на молодь ФРН. В інших праці колективу радянських авторів “Спадковість поколінь як соціологічна проблема” [2], висвітлюються об'єктивні основи та характерні риси спадковості в розвитку суспільства у зв'язку зі зміною поколінь, місце і роль спадковості поколінь в суспільстві.

Дослідження німецьких науковців з даної проблематики заслуговують великої уваги, в основу яких лягли архівні документи та, які містять багатий фактичний матеріал.

Серед німецьких науковців, які досліджували непорозуміння між старшим та молодим поколіннями, були В. Яйде [17], Р. Альберг [6], Д. Бааке [8], Т. Кастнер [9], Л. Рольке [18], С. Детлеф [10], Д. Зігфрід [20], В. Холльштейн [16], Р. Гроссарт-Матисек [15], Х. Вайсс [22], які стверджували, що одними з детермінант формування молоді були так звана “сексуальна революція”, атмосфера у сім'ї та методи виховання, що дозволило проаналізувати її психологічний стан та те, що нею керувало в демонстраціях 1960-х рр.

Окремо варто виділити працю А. Гетца [14], в якій автор проводить паралель між духом 1968 р. та настроями 1933 р., тобто часом, коли влада була захоплена

націонал-соціалістами. Покоління 1968 р., вважає А. Гетц, є поганою копією своїх батьків – покоління 1933 р.: вони також “уявляли себе в якості руху, який знищить республіканську систему з історичної арени” [14, s. 113].

Таким чином, дослідження та вивчення проблем поколінь з позицій загальних норм, цінностей дає можливість представити долю конкретних поколінь, які пережили на власному досвіді унікальні події, що вплинули на сприйняття життя, соціальну взаємодію; показати духовний світ та обличчя покоління.

Молодь ФРН була особливою соціально-демографічною групою, яка мала свої специфічні риси, зокрема її прагнення до повної самостійності. Важливе значення мав процес постійного дорослішання молоді, тобто досягнення нею неповної соціальної зрілості, поява різних молодіжних організацій та посилення їх впливу на самоусвідомлення молоді. Все це призводило до більш ранньої її соціалізації та незалежності від старшого покоління. Оскільки темпи соціальних змін прискорювалися, то й соціально-психологічні відмінності між молодим і старшим поколінням ставали більш контрастними. Молодь протиставляла себе старшому поколінню, бачила в ньому безпосереднього винуватця катастроф минулого, соціальних негараздів, несправедливостей. Кризу суспільства, ідеології вона сприймала як кризу, створену старшим поколінням. Ось чому рух молоді та студентства виглядав як протест проти світогляду, авторитету, моралі старшого покоління.

Німецька газета “Ді Вельт” констатувала: “Безсумнівно, проблема “конфлікту поколінь” є великим здивуванням післявоєнного часу та сюрпризом серед усього побаченого та пережитого” [20, s. 25]. “Конфлікт поколінь” проявився між тим старшим поколінням, яке після 1945 р. ставило на перший план відбудову країни, та молодим поколінням, яке в якості другого покоління стало облаштовуватися в нових умовах [1]. Молодь, не маючи за плечима достатнього історичного досвіду, не бажала навіть порівнювати подолане за післявоєнні роки з умовами націонал-соціалістичної диктатури. Напроти, вона підходила до існуючих умов з дуже високими, частково утопічними мірками, взятими з ідеалістичної традиції або ж замкненої на собі теорії [1].

Цікавим є висловлювання німецького соціолога В. Яйде (1961 р.): “Ми не повинні відмежовуватися від минулого, хоча ми ніколи не зазнавали таких переслідувань як, наприклад, євреї. Якби ми через це пройшли, то, як і наші батьки, стали б жертвами гітлерівської пропаганди. Ми не маємо права засуджувати погляди та поведінку старшого покоління” [17, s. 100]. Зрозуміло, що молоде покоління думало та діяло по-іншому, ніж покоління, яке пережило жахи війни, переховування, втечі, голод. Вони зростали у своєму оточенні, їх спосіб життя та дій значно відрізнявся від поглядів та способу життя довоєнного покоління. Молодь поводи́ла себе більш впевнено, вільно та невимушено. Ще починаючи з 1950-х рр., старше покоління протистояло молододу, що пояснявалось тим, що населення після поволення націонал-соціалізму чекало на нові перетворення і вважало, що молоде покоління повинно все змінити на краще. На нього були покладені великі надії, але були і побоювання, що молоде може обрати й хибний шлях.

На думку німецького політолога Е. Френкеля “конфлікт поколінь” у Федеративній Республіці носив особливо гострий характер, “оскільки все старше покоління внаслідок націонал-соціалістичного панування не мало можливості втілити в життя свої ідеї, і молодь, яка зростала у період так званого “тривалого політичного по-жвавлення” [6, s. 82], не розуміла ідей своїх вчителів, які визначали політичну та суспільну думку. Студенти не могли зрозуміти поглядів багатьох професорів, які сформувалися в період нацизму, та дорікали їм за опортунізм. Професори ж, навпаки, не могли пояснити відсутності у студентів готовності до розуміння та набуття знань із негативного досвіду минулого та докоряли їм за легковажність. Студенти вважали, що професори залежні від ідеології, яка призвела до появи фашизму. Професори, в свою чергу, звинувачували студентів, що вони не цінують основу кожної держави – демократичну Конституцію, і дорікали, що вони підривають цю “основу держави” шляхом навмисних акцій протесту” [13, s. 40].

Три національні катастрофи, які виділяв Е. Френкель – націонал-соціалізм, поразка в Другій світовій війні та розкол Німеччини [12, s. 5] – розвинули у старшого покоління відчуття відрази до політичних переконань, у той час як молоде покоління, необтяжене таким сумним досвідом, було готовим до політичного ризику. В одній з праць журналістки та політика І Ельснер щодо позицій молодого покоління середини 1950-х рр. йдеться про поведінку 15-ти та 17-ти річних юнаків і дівчат: “Вони не заперечують існування ідеології так, як це робиться іншими. Промінь романтики знову знайшов місце в їхньому житті. Як політичні, так і церковні норми дотримуються всіма молодіжними організаціями. Хвилювало їх і питання потреби проведення ремілітаризації, оскільки бажали бути в курсі політичних проблем і питань, бо саме довоєнне покоління було готове виконувати військовий обов’язок, який також мусило на себе взяти й молоде покоління” [6, s. 83–84].

Учні старших класів шкіл ФРН щодо недоліків західнонімецької демократії зазначали, що “люди, а особливо покоління наших батьків, ще не готові визнати, що в їх методах виховання багато авторитарних елементів, і що вони зовсім не розуміють що таке “демократія”. Будучи в нашому віці вони існували в тенетах Третього рейху, в тенетах націонал-соціалізму, і знали лише такі поняття як “порядок” та “режим”, які були дотриманням їх громадянського обов’язку...” [8, s. 36].

Наступність у переданні досвіду від одного покоління до іншого була порушена, про що свідчать слова 18-річної учениці профтехучилища з Нюрнберга, яка на питання “Якої Ви думки про старше покоління?”, відповіла: “Вони замовчують про свої молоді роки і вважають, що можуть якось вплинути на нас. Але вони не замислюються над тим, що час змінюється, що наука прогресує, що ми живемо в час добробуту. Вони, можливо, задрять, що в них не було таких молодих років, які є у нас, війна відібрала їх. Вони й досі намагаються у вихованні застосовувати ті методи, які були в їх дитинстві” [9, s. 45]. Почуття небезпеки та відчуття обов’язку, з одного боку, та самосвідомість, насолода вільним життям, з іншого, були зовсім протилежними поняттями, що створило напругу у відносинах між старшим і молодим поколіннями. Молодь докоряла своїм

батькам у підтримці нацизму, вимагала від них визнання провини за минуле та покаяння, а головне, пояснень, чому вони обрали Гітлера та підтримували його. Батьки замовчували, тому що сказати їм було нічого, адже діти їх не розуміли.

Саме ж молоде покоління 1960-х рр. народилося вже після повалення нацистського режиму або у своєму ранньому дитинстві ледь відчуло його вплив. Тепер їх найдорожчими цінностями були демократія та загальнолюдські цінності. Але протиріччя між цими цінностями та цінностями націонал-соціалізму створили для більшої частини Республіки певне табу. Старше покоління на питання молоді “Що ви робили, коли були в нашому віці?” відповідало, що саме в такому віці вони змушені були воювати, і що це була їх доля, а не самовільне бажання. Доросле покоління закликало молодь до простої істини: обирати та вирішувати, чого вони були колись позбавлені [10, s. 167].

Старше покоління звинувачувало молодь 1960-х рр. у тому, що вона повністю піддається спокусам “суспільства споживання” [20, s. 27]. 60% старшого покоління, тобто осіб від 30 років, вважали, що молодь дуже багато часу присвячує розвагам і байдикуванню [20, s. 27]. Ця критика наприкінці 1950-х та на початку 1960-х рр. сприймалася молоддю дуже гостро, тому що в цей час ставало все чіткіше зрозумілим, що молодь, передусім робітнича молодь, пізніше школярі та студенти захоплювалася тими товарами та речами, які пропонувала споживча промисловість [11, s. 165]. Особливо яскраво це висвітлювалося та рекламувалося в газетах, говорилося по радіо та демонструвалося в телевізійних програмах, що по-новому вплинули на молодь.

Розвиток засобів масової комунікації дозволяв доносити певні ідеали, цінності, смаку одразу до всіх верств суспільства. Одну й ту ж передачу дивилися мільйонери та бідний; це свідчило про те, що соціальні групи ставали прихильниками одних і тих же цінностей, поглядів, тому різниця між соціальними групами нібито зникала. Німецький журналіст В. Діркс, який не поділяв погляди своїх колег, спрямовані проти “суспільства споживання” та “вільного суспільства” ще в 1950-х рр., в 1960-х рр. радив батькам не зустрічати своїх дітей недовірою, а навпаки щирістю і в їх поведінці побачити реакцію на зміни в суспільстві, щоб “пізнати щось нове, яке тільки з’являється” [7, s. 72]. “І тоді, – говорить В. Діркс, – об’єднатися з цим новим” [7, s. 72].

На початку 1960-х рр. соціологи спостерігали за відносинами між батьками та дітьми в сім’ях і дійшли висновку, що вони дещо пом’якшилися і діти почали більше довіряти своїм батькам [21, s. 136]. Опитування в 1966–1967 р. виявили, що майже половина німецької молоді цінувала турботу батьків, і лише третина – не розуміла її [9, s. 62]; але вже опитування наприкінці 1967 р. показало, що 60% молоді віком від 16 до 25 років говорить про несприйняття та нерозуміння батьками їхніх поглядів [20, s. 29].

Праця, суспільство, політика і держава вимагали інших норм поведінки, ніж ті, що довгий час склалися в сім’ї. Молодь знаходилася в центрі конфлікту двох структур – сім’ї і суспільства, де відношення між учасниками були підпорядковані законам суперництва і таємної ворожнечі. Довге перебування в сім’ї розвивало у підлітків соціальну інфантильність. Найбільшого роз-

повсюдження набула спроба представити конфлікт молоді та суспільства як результат прискореної фізичної зрілості молодих людей. Так з’явилася концепція “сексуальної революції”. Прискорення темпів суспільного розвитку зробило різницю між поколіннями ще відчутнішою. Мінялися смаки, мода й навіть звичаї та звички. Люди старшого покоління, які перенесли труднощі в довоєнні і воєнні роки, повинні були зрозуміти, що за тими молодіжними рухами, які отримали різні назви, як “бітництво”, “хіппі”, тобто за всім, що не знало доросле покоління, стояла “недовіра” і “прагнення до самоусвідомлення”, а також до усвідомлення відносин між людьми, тобто ті риси, які навряд чи були притаманні більшою мірою представникам старшого покоління в роки їх молодості [4, с. 28]. 1965–1967 рр. були роками хіпі, які проводили свої зустрічі на центральних вулицях найбільших міст ФРН і байдикували. Бундесканцлер Л. Ерхард висловився з цього приводу: “Скільки я буду керувати, стільки я і буду робити все для того, щоб знищити це неподобство” [16, s. 44].

У телевізійному інтерв’ю від 3 грудня 1967 р. з лідером студентського руху Р. Дучке журналіст Г. Гаус зазначив: “Відмінність між вашим поколінням і довоєнним, на мою думку, полягає в тому, що ви, молодь, не розумієте ідеології минулого. Ви – заідеологізовані лише своїми поглядами” [19, s. 42].

У таких умовах відбувалося формування нового покоління, яке в наступні роки оформилося в нове політичне покоління. Політична безпека і матеріальний добробут стали для молодого покоління супутніми явищами в їх повсякденному житті, а не світоглядною програмою, за яку варто боротися. Потрібно наголосити, що війна у В’єтнамі в 1960-х рр. сприяла зламу суспільної думки. Поступове послаблення історичної свідомості було характерне для молоді, про що зазначила журналістка І. Ельснер: “Перед нами молоде покоління, яке, як і ми, не володіє історичною свідомістю. Але не лише минуле становить історію. Кожна з подій, що відбулася чи відбудеться і, про які ми дізнаємося з газет та радіо, має свої історичні межі” [6, s. 84–85]. Для бунтівної молоді політичний ризик – як влаштування перевороту – є нічим, оскільки історія як інстанція політичного освічення витіснялася з їх свідомості [6, s. 86]. Цікавою є думка філософа К. Лоренса, який побоювався за здатність молоді до передачі з покоління в покоління культурних надбань. Він вважав, що в сильній взаємній протидії поколінь можна побачити перешкоду збереженню культурного спадку та уповільнення культурної передачі з покоління в покоління, спричинене виродженням або дегенерацією спадковості [6, s. 86].

Отже, проблема зв’язку між поколіннями загострюється в умовах, коли замість того, щоб “виростати” із досвіду старшого покоління, досвід молоді одночасно різко від нього відрізняється або йому суперечить. Молоде покоління використовувало інші ідеали та інший масштаб і для оцінки рівня задоволення своїх матеріальних і духовних потреб, і для вимірювання темпів соціального розвитку.

Список використаних джерел

1. Политическая культура Германии до и после воссоединения. [Електронний ресурс] / Мещерякова О. М. – Режим доступу до журн. : http://www.humanities.edu.ru/db/msg/45739#_ednref4.
2. Преемственность поколений как социологическая проблема / [ред. Л. Н. Москвичев]. – М. : Мысль, 1973. – 296 с.

3. Решетов П. Н. Молодежь: идеология, политика / П. Н. Решетов. – М. : Молодая гвардия, 1975. – 192 с.
4. Решетов П. Н. Неприкаянные? (“конфликт поколений”) / П. Н. Решетов. – М. : Молодая гвардия, 1970. – 80 с.
5. Танчин И. З. Социология : навч. посібник / И. З. Танчин. – К. : Знання, 2008. – 351 с.
6. Ahlberg R. Ursachen der Revolte. Analyse des studentischen Protestes / R. Ahlberg. – Stuttgart : Kohlhammer, 1972. – 91 s.
7. Autorität – was ist das heute? Umstrittene Machtansprüche in Staat, Gesellschaft und Kultur / Hrsg. von R. Strohal. – München : Ehrenwirth, 1965. – 173 s.
8. Baacke D. Jugend und Subkultur / D. Baacke. – München : Juventa-Verlag, 1972. – 205 s.
9. Castner T. Schüler im Autoritätskonflikt. Eine empirische Untersuchung zu der Frage “Was halten Schüler von der älteren Generation?” / T. Castner. – Neuwied : Luchterhand, 1969. – S. 130.
10. Detlef S. Time is on my side. Konsum und Politik in der westdeutschen Jugendkultur der 60er Jahre / S. Detlef. – Göttingen : Wallstein-Verlag, 2006. – 840 s.
11. Die rebellischen Studenten. Elite der Demokratie oder Vorhut eines Linken Faschismus? / Hrsg. von H.-J. Schoeps, C. Dannemann. – München : Bechte-Verlag, 1968. – 180 s.
12. Fränkel E. Strukturdefekte der Demokratie und deren Überwindung / E. Fränkel // Das Parlament. – 1964. – № 9. – S. 5–6.
13. Fränkel E. Universitaet und Demokratie / E. Fränkel. – Stuttgart : Kohlhammer, 1967. – 70 s.
14. Götz A. Unser Kampf. 1968 – ein irritierter Blick zurück / A. Götz. – Frankfurt am Main : S. Fischer, 2008. – 253 s.
15. Grossarth-Maticek R. Revolution der Gestörten. Motivationsstrukturen, Ideologien und Konflikte bei politisch engagierten Studenten / R. Grossarth-Maticek. – Heidelberg : Quelle & Meyer, 1975. – 360 s.
16. Hollstein W. Der Untergrund: zur Soziologie jugendlicher Protestbewegungen / W. Hollstein. – Neuwied : Luchterhand, 1969. – 180 s.
17. Jaide W. Das Verhältnis der Jugend zur Politik. Empirische Untersuchungen zur politischen Anteilnahme und Meinungsbildung junger Menschen der Geburts-jahrgänge 1940–1946 / W. Jaide. – Darmstadt : Luchterhand, 1964. – 174 s.
18. Rolke L. Protestbewegung in der Bundesrepublik. Eine analytische Sozialgeschichte des politischen Widerspruchs / L. Rolke. – Band 97. – Opladen : Westdeutscher Verlag, 1987. – 638 s.
19. Rudi Dutschke. Mein langer Marsch: Reden, Schriften und Tagebücher aus zwanzig Jahren / Hrsg. von G. Dutschke-Klotz. – Hamburg : Rowohlt, 1980. – 226 s.
20. Siegfried D. “Trau’ keinem über 30”? Konsens und Konflikt der Generationen in der Bundesrepublik der langen sechziger Jahre / D. Siegfried // Aus Politik und Zeitgeschichte. – 2003. – № 45. – S. 23–37.
21. Unsere Freiheit morgen. Gefahren und Chancen der modernen Gesellschaft / Hrsg. von G. Bose. – Düsseldorf, Köln : Diederichs, 1963. – 314 s.
22. Weiss H. Die Ideologieentwicklung in der deutschen Studentenbewegung / H. Weiss. – München : Oldenbourg, 1985. – 148 s.
- Gusieva N. Yu.**, *Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of Department of Philosophy and Social Sciences, Kyiv National University of Trade and Economics (Ukraine, Kiev), ng_deutsch@mail.ru*
- Student’s protest movement in West Germany in 1960’s: social movement or “generational conflict”?**
- In the article principal reasons of “generational conflict” appearance are lighted up as one of factors of student’s protest movement development in West Germany in 1960’s; his features of display are found out among young people and students; consequences and influence of “generational conflict” are exposed on a social and political situation in West Germany.*
- Keywords:** West Germany, Western Berlin, Student’s protestmovement, “Generational conflict”, “Sexual revolution”, “Consumption society”, “Society of prosperity”, German Nationalsozialismus.
- Гусева Н. Ю.**, кандидат исторических наук, доцент кафедры филологических и социальных наук, Киевский национальный торгово-экономический университет (Украина, Киев), ng_deutsch@mail.ru
- Студенческое движение протеста в ФРГ в 1960-х гг.: социальное движение или “конфликт поколений”?**
- Освещены основные причины появления “конфликта поколений” как одного из факторов развития студенческого движения протеста в ФРГ в 1960-х гг.; выяснены его особенности и характерные черты проявления среди молодежи и студенчества; раскрыты последствия и влияние “конфликта поколений” на общественно-политическую ситуацию в ФРГ в целом.*
- Ключевые слова:** Федеративная Республика Германия (ФРГ), Западный Берлин, студенческое движение протеста, “конфликт поколений”, “сексуальная революция”, “общество потребления”, “общество благополучия”, национал-социалистическое прошлое.

* * *

References

1. Politicheskaja kultura Germanii do i posle wossoedinenija. [Elektronnij resurs] / Mesherjakova O. M. – Rezhum dostupu do zhurn. : http://www.humanities.edu.ru/db/msg/45739#_ednref4.
2. Preamstvennoč’ pokolenij kak soziologičeskaja problema / [red. L. N. Moskvichev]. – М. : Musl’, 1973. – 296 s.
3. Peshetov P. N. Molodezh: ideolodija, politika / P. N. Reshetov. – М. : Molodaja gvardija, 1975. – 192 s.
4. Peshetov P. N. Neprikajannue? (“konflikt pokolenij”) / P. N. Reshetov. – М. : Molodaja gvardija, 1970. – 80 s.
5. Tanchin I. Z. Soziologija : navch. posibnuk / I. Z. Tanchin. – К. : Znamnja, 2008. – 351 s.
6. Ahlberg R. Ursachen der Revolte. Analyse des studentischen Protestes / R. Ahlberg. – Stuttgart : Kohlhammer, 1972. – 91 s.
7. Autorität – was ist das heute? Umstrittene Machtansprüche in Staat, Gesellschaft und Kultur / Hrsg. von R. Strohal. – München : Ehrenwirth, 1965. – 173 s.
8. Baacke D. Jugend und Subkultur / D. Baacke. – München : Juventa-Verlag, 1972. – 205 s.
9. Castner T. Schüler im Autoritätskonflikt. Eine empirische Untersuchung zu der Frage “Was halten Schüler von der älteren Generation?” / T. Castner. – Neuwied : Luchterhand, 1969. – S.130.